

Németh Márta

Az eszközök készítése során az
egyéni sajátosságoknak megfelelő
kritériumok figyelembevétele

A követelménymodul megnevezése:

Általános gyógypedagógiai asszisztensi feladatok

A követelménymodul száma: 1284-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-026-50

AZ ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSE SORÁN AZ EGYÉNI
SAJÁTOS SÁGOKNAK MEGFELELŐ KRITÉRIUMOK
FIGYELEMBEVÉTELE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

1. feladat

A többségi általános iskolában matematika órán önálló feladatmegoldás céljából a tanító a tankönyv 58. oldalán a 3. feladatot jelöli ki, amit a tanulóknak önállóan kell kikeresni és megoldani:

Egy csoportos társasutazáson résztvevők közül mindössze négyen érkeztek pontos időben vissza a szabad program végeztével a kijelölt helyre, mert 3 résztvevő eltévedt és az Amfiteátrumban kötött ki, kétszer ennyien vásárlás közben elszámították magukat, és ezért nem tartották be a megbeszélte időt, további 4 fő pedig egy műszaki hibás liftben rekedt. Hány résztvevője volt a kirándulásnak? $_ + _ + _ + _ = _ _$

Az osztályban lehetnek olyan tanulók, akik számára ez a feladat ebben a formában megoldhatatlan. A tanult ismeretek és a gyakorlatokon szerzett tapasztalatok alapján milyen fogyatékkal vagy egyéni sajátossággal élő gyermekek lehetnek ilyenek, és mi okozhat nehézséget?

MUNKAHELYZET

2. feladat

Szakköri foglalkozás céljára "Ki nevet a végén" nevű társasjátékot kell vásárolnia. Mivel ebben a játékban minden résztvevőnek tudnia kell önállóan, teljes értékűen részt venni, ezért körültekintően kell vásárolnia és könnyen lehet, hogy további házilagos átalakítást is kell végeznie rajta, amíg mindenki által használható lesz. A boltban a következő választékot találja:

1. ábra¹

2. ábra²

3. ábra³

4. ábra⁴

Melyik kivétel milyen fogyatékkal vagy egyéni sajátossággal élő gyermekek számára nem használható?

¹ www.jatekazon.hu (2010. július 26.)

² www.horzrt.hu (2010. július 26.)

³ www.gemklub.hu (2010. július 26.)

⁴ www.jateknet.hu (2010. október 14.)

Blank lined area for notes or observations, containing a large diagonal watermark reading "MUNKANYAG".

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Mindenkinek tervezés

Napjainkban az építészetben és a termékfejlesztésekben is egyre hangsúlyosabb szerepet kap a mindenkinek tervezés elve (design for all). Olyan stratégia ez, amelyik nem az utólagos akadálymentesítésre teszi a hangsúlyt, hanem a környezet, a termékek, kommunikációs formák, információs technológiák és szolgáltatások megtervezését és megalkotását úgy kíséri meg, hogy azok a lehető legnagyobb mértékben legyenek hozzáférhetőek, érthetőek és használhatóak mindenki számára, lehetőség szerint egyedi adaptációs szükségletek vagy speciális megoldások szükségessége nélkül. A legegyszerűbb példa: olyan rámpát kell építeni, ami nemcsak a kerekesszékesek speciális szükségleteinek felel meg, hanem ugyanez a rámpa ki tudja szolgálni a babakocsit toló kismamákat és akár még a gördeszkásokat is. Ha már a tervezéskor figyelembe veszik valamennyi leendő felhasználó igényeit, akkor szükségtelenné válik a fogyatékkal élők megkülönböztetése és az akadálymentesítés. Ez a fajta tervezés az építészetben kezdődött meg, de még ott sem általános. Az iskolai taneszközök sem felelnek meg minden tanuló egyéni sajátosságainak, ezért van szükség az eszközök átalakítására, illetve az igényeknek megfelelő új eszközök készítésére.

Az egyéni tanulói eszközök kialakítása alkalmazkodhat az adott tanuló sajátosságaihoz, a közösen használt eszközök, játékok esetében azonban a mindenkinek tervezés elvét követve a minden tanuló által való használhatóságot kell biztosítani.

Környezet kialakítása

Bár ennek a tananyagban nem része a környezeti akadálymentesítés, legalább dióhéjban szót kell ejteni róla, mert a nem megfelelő környezetben az egyébként akadálymentes eszközök sem lehetnek megfelelően használhatóak.

Az oktatási intézmények kialakításának szabályairól és kötelező felszereléséről A nevelési- oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet⁵ rendelkezik, a kötelező építészeti akadálymentesítésről pedig legkönnyebben a hatályos jogszabályok alapján elkészített Segédlet a komplex akadálymentesítés megvalósításához⁶ című kiadvány segítségével lehet tájékozódni.

Az általános ergonómiai, építészeti jellegű akadálymentességi és iskolaegészségügyi követelményeken túl a következő szempontok figyelembevételével lehet a környezet valóban akadálymentes:

- Biztonság
- Elérhetőség
- Jól láthatóság (illetve tapinthatóság)

⁵ www.magyarorszag.hu/jogszabalykereso (2010. július 26.)

⁶ www.fszk.hu/.../Segedlet_a_komplex_akadalymentesites_megvalositasahoz.pdf (2010. július 26.)

- Átláthatóság, tájékozási támpontok
- Állandóság, rend

3. feladat

Alkossanak 4 fős csoportokat! Egy-egy csoportban egy-egy fő képviselje a gyengénlátó, vak, mozgássérült és a tanulásban akadályozott tanulók "érdekeit"! Először önálló munkával tervezzenek meg egy frontális oktatási helyzethez megfelelő, 4. osztályos tanulói munkahelyet az osztályban való elhelyezés, a megközelítés, a bútorok, világítás, rendszeresen használt speciális eszközök elhelyezése, táska és taneszközök tárolása stb. szempontjából, felhasználva a két internetes forrást is. A fenti öt szempont figyelembevételének eseteit dokumentálják a munkafüzetben is!

Ezután a csoport tagjai ütköztessék a saját igényeiket és alakítsanak ki közösen egy mindenki számára elfogadható megoldást!

Az eszköz jól láthatóságának ellenőrzésére készítsen egy szimulációs szemüveget: fogjon egy dioptria nélküli napszemüveget vagy egy munkavédelmi szemüveget és tekerje körbe a lencsét 4–5-ször átlátszó folpack-kal úgy, hogy nem simogatja ki a gyűrődéseket. Ezen a szemüvegen át hasonlóan fog látni, mint a gyengénlátó gyermekek, így ellenőrizheti az eszközök akadálymentességét.

Vakok igényei:

A vakok nem vizuális, hanem elsősorban taktilis (és akusztikus) úton szereznek információt. Ezért az általuk használt eszközök is alapvetően más kritériumoknak kell megfeleljenek.

Az írásos kommunikáció eszköze a Braille-írás. Minden egyes Braille-karakter hat pontból áll, téglalap alakban elrendezve, két oszlopban. A pozíciók bármelyikén lehet pont, mely által összesen 64 variáció lehetséges. Egy adott pont-variációt az alapján neveznek el, hogy melyik pozíciókban van pont:

5. ábra⁷

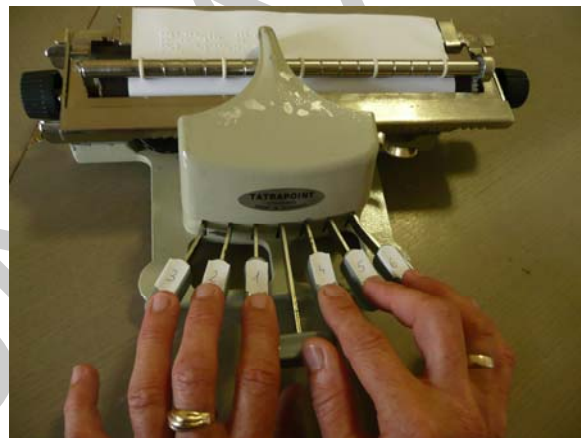
A Braille-karakterek sokkal nagyobbak, mint a nyomtatott betűk, de méretük kötött, csak ebben a méretben tapinthatók megfelelően. A szükséges hely csökkentéséért és az olvasási sebesség növeléséért a látó írástól eltérően a magyar nyelvben a kétjegyű betűk önálló karaktert kaptak, ugyanakkor a kevés variációs lehetőség miatt a nagybetűknek nincs önálló betűjele, hanem csak egy "nagybetűjel" jelzi (4,6 pont), hogy utána nagybetű következik. Ugyanígy a számokat is betűk jelölik, csak "számjel" előzi meg őket (3,4,5,6 pont).

⁷ www.hu.wikipedia.org (2010. július 26.)

6. ábra

A Braille-írás létrehozható egy speciális írógéppel vagy Braille-táblával (illetve Braille-nyomtatóval is, de ez nagyon kevés helyen áll rendelkezésre). Speciális papír, de legalább rajzlap vastagságú papír vagy viszonylag kemény öntapadó fólia, Dymo-szalag felel meg az olvashatóság követelményének. Az írógépen 6+1 billentyű van: balról jobbra haladva a 3-as pont, 2-es pont, 1-es pont, szóköz, 4-es, 5-ös és 6-os pont billentyűje található. A leírandó betűben található valamennyi pontnak megfelelő billentyűt egyszerre kell lenyomni, ezért a két kéz ujjai mindig ugyanott helyezkednek el, a fényképnek megfelelően:

7. ábra

A Braille-tábla két lapja közé kell befogni a papírt vagy az erre a célra kialakított részbe befűzni a Dymo-szalagot és az ablakok kialakításának megfelelően a pontozóval befelé nyomni a pontokat – így a tükörkép domborodik ki, ezért jobbról balra, visszafelé kell írni! Ilyenkor a jobb felső pont az 1-es stb.

A Braille-írású munkalapokat meg kell jelölni, hogy ne kelljen keresni, melyik a teteje: a lap vagy szócsík bal felső sarkát le kell vágni.

Sok esetben kiváltható a Braille-írás akusztikus eszközökkel: felolvasással, magnóra felvett szövegek alkalmazásával vagy éppen a számítógép beszédszintetizátorának egyre szélesebb körű alkalmazásával. A beszélő-program neve: JAWS for Windows, a magyar nyelvű verziót az Informatika a Látássérültekért Alapítvány fejlesztette és forgalmazza⁸. A Braille-írással nem hozzáférhető tankönyvek sok esetben rendelkezésre állnak magnóra olvasva vagy digitális formátumban, ezek a Magyar Vakok és Gyengélátók Országos Szövetségénél beszerezhetőek. Amelyek nem, azok scanner segítségével beolvashatók és egy speciális fordítóprogram (Finerader) segítségével szintén hangzó beszéddé alakíthatók.

A másik nagy nehézséget az ábrák, képek megjelenítése jelenti: ezek domborúvá tétele nem egyszerű feladat és sokszor nem is célravezető: egyrészt a sok részlet nem érzékelhető, másrészt a világ kétdimenziós, vonalas leképezése a vakok számára sokszor nem értelmezhető, annyira messze van az általuk közvetlenül tapasztalt valóságtól: pl. az autónak ismerik a hangját, a szagát, az üléshez tapintását – ennek még a kézbe vehető játékautókhoz sincs sok köze, hát még egy rajzhoz! Ezért ábrák készítéséhez mindig kérje ki a gyógypedagógus véleményét! A domborítás technikai megoldásai azonban kapcsolók jelölésére, térképek készítésére, játékokban a bábuk megkülönböztetésére, a látó betűk alakjának megtanítására és még számos esetben használhatóak. Jellemző eszközei: különböző tapintású anyagok ragasztása, domború festék alkalmazása, tépőzáras táblán fonállal való rajzolás, gyurma... A legkönnyebben használható rajzeszköz egy gumival borított rajztábla, amire műanyag fóliát feszítenek és erre kifogyott golyóstollal, nagy nyomatékkal rajzolva a toll nyoma kidomborodik.

Az eszközök használhatóságának vakok esetében további lényeges kritériuma a megfelelő tájékozódás és a rögzíthetőség. Minden tevékenységnek egy körülhatárolt térben kell zajlania, amiben megfelelően lehet tájékozódni: ha apró tárgyakkal kell manipulálni (pl. gyöngyöt fűzni), akkor a tér egy tálca, amin minden használt eszköznek helye van: a gömbölyű gyöngyös doboz a tálca bal felső sarkában, a hosszúkás gyöngyök egy másfajta dobozban a bal alsó sarokban stb. és a tárolódobozok nem lehetnek borulékonyak vagy elcsúszkálósak. A sakkfiguráknak is rögzíthetőnek kell lenniük, hogy ne sodródjanak el, amikor áttekintik a játékosok a felállást, az építőkockáknak is egymásba kapaszkodóknak kell lenniük, hogy ne boruljanak le, amíg megkeresi a következő kocka helyét...

5. feladat

Játsszanak csoportonként lefedett szemmel valamilyen, rendelkezésre álló társasjátékkal (vagy ennek hiányában fűzzenek gyöngyöt) és utána beszéljék meg a tapasztalataikat!

Alacsony nyelvi kompetenciával rendelkezők igényei:

Ebben az esetben nem egy fogyatékosági formát, hanem egy sajátos szükségletet járunk körül, ugyanis alacsony nyelvi kompetenciával különböző okok miatt élhetnek emberek:

⁸ Bővebben: www.infoalap.hu

- értelmi fogyatékoság,
- autizmus spektrum zavar,
- olvasási és megértési nehézség (dyslexia),
- idős kor vagy kicsi gyermekkor,
- hallássérülés,
- szociális hátrányok, otthonról hozott alacsony vagy eltérő nyelvi kultúra,
- a tanítás nyelvétől eltérő anyanyelv.

Az úgynevezett könnyen érthető módszer (Easy to read) ezen személyek számára biztosítja – kommunikációs akadálymentesítés útján – a megfelelő információhoz jutást. A könnyen érthető módszerrel készült dokumentumok mondszerkesztésükben, felépítésükben eltérnek a megszokott szövegektől. A módszer nevében szerepel, hogy alapvető szempont az egyszerű fogalmazás, melyhez az ÉFOÉSZ már adott is ki nyomtatott formában útmutatót (Egyszerűen, érthetően Útmutató könnyen érthető tájékoztatók készítéséhez szerkesztette: Csató Zsuzsa – 2002). A könnyen érthető szövegek nehézségi fokuk szerint színtezhetők: pl.: csak szöveg könnyen érthetően, szöveg segédképekkel, képnyelv. [Farkasné Gönczi Rita]⁹ Szemléletes példákat találhatnak az értelmi sérültek számára (pl. www.efoesz.hu) vagy a siketek számára (pl. www.borsodijeltolmacs.hu) készült internetes oldalakon. Segédképek használata: a számítógépes szerkesztéshez sok kép elérhető a Word menüjéből: Beszúrás / Kép / ClipArt alkalmazás segítségével. Innen elérhető az interneten tárolt képgyűjtemény is a "ClipArt a Microsoft Office webhelyen" gombra való kattintással.

6. feladat

Keresse fel a www.borsodijeltolmacs.hu weboldalt és olvasson el egy fejezetet teljes módban, majd könnyen érthető módban illetve látássérült módban! A következő mondatot alakítsa át önállóan könnyen érthetővé és ellenőrizze a honlapon!

Mozgássérültek igényei:

A mozgássérültek igényeiről nehéz általános jellemzőket megfogalmazni, mivel a mozgássérülések nagyon különbözőek, így az önálló tevékenységhez szükséges speciális szükségleteik is nagyon eltérőek. Ezért minden esetben a gyógypedagógus/gyógytornász iránymutatásának figyelembevételével kell az eszközkészítést megtervezni. Néhány általános szabály azonban felállítható: az eszközöknek a kisbábák játékaihoz hasonlóan jól megragadhatónak, csúszásmentesnek és stabilnak, de könnyen mozgathatónak kell lenniük, hogy a gyenge mozgáskoordinációval és adott esetben csekély izomerővel rendelkező mozgássérültek használni tudják őket.

⁹ www.moodle.disabilityknowledge.org (2010. július 27.)

Különös figyelmet kell fordítani a balesetveszély elkerülésére: az éles sarkok, a törékeny tárgyak, az elégtelen méretű fogantyúk mind veszélyforrást jelentenek, egy (akár a legcsekélyebb) sérülés pedig a mozgássérült számára sokkal súlyosabb következményekkel járhat, mint gondolnánk! Az eszközöknek méretükben és elhelyezésükben igazodniuk kell a mozgássérültek lehetőségeihez (a mozgássérült szemmagasságához igazodva, kartávolságon belül vagy lábbal elérhetően, megragadhatóan stb.). Az írásos feladatok készítésekor is figyelembe kell venni a mozgássérült tanuló által használt írástechnika követelményeit (nagyobb hely, rögzített papír, filctoll, számítógép esetleg speciális billentyűzettel stb.)

7. feladat

Főzzön kávét – bármilyen módszerrel – úgy, hogy a domináns (rendszerint a jobb) kezét nem használhatja, még megtámasztásra sem!

Figyelemzavarral élők igényei:

A figyelemzavarral élők számára a lényegkiemelés, a zavaró, elterelő információk elhagyása és a tagolt, egyértelmű megfogalmazás (egy mondatban lehetőleg csak egy információ) a legfontosabb a feladatok, eszközök tervezésekor. Így gyakorlatilag a gyengénlátók és az alacsony nyelvi kompetenciával élők igényeinek együttes alkalmazása biztosítja az optimális eszközök kialakítását.

Autizmussal élők igényei:

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztésének egyik fő célja valamilyen kommunikációs eszköz szociális interakciókban való spontán és rugalmas használatának kialakítása, valamint a tér, idő, személyek és tevékenységek strukturált rendbe való szervezése. Ez határozza meg az eszközkészítési igényeket is. Az érintett gyermekek egy részénél jelentős késéssel, vagy egyáltalán nem alakul ki a nyelvhasználat, ezekben az esetekben alternatív kommunikációs eszközöket alkalmaznak, aminek kiválasztása egyénenként történik. Ez általában tárgyas vagy képes kommunikációt jelent. Az alkalmazás során használhatunk ClipArt képeket, de saját készítésű fotókat, rajzokat, tárgyakat is.

A kártyák típusai funkciójuk szerint:

- kommunikációs kártyák
- napirendi kártyák – napirendi füzet
- énkártyák – énnapló
- szabálykártyák
- jelzések
- mondatcsíkok

A kártyák tervezésekor figyelemmel kell lenni azok motiváló hatására, például a gyermek érdeklődésének megfelelő képek, jelek alkalmazásával. A kártyák akkor megfelelőek, ha az adott fejlettségi szinten jól működnek, ugyanakkor lehetőséget biztosítanak a legközelebbi fejlődési zóna eléréséhez is. Így a gyermek fejlődésével párhuzamosan egyre nagyobb elvontsági szint és összetettebb jelentést hordozó szimbólumok használata válik lehetővé és szükségessé. A fejlesztés során a kártyák száma fokozatosan gyarapszik, a napirendi füzetet is folyamatosan fejleszteni kell az aktualitások beillesztésével, nem is szólva az énnaplóról, amibe folyamatosan be kell kerüljenek a gyermek életének eseményei fotók, rajzok, emlékek formájában.

A fejlesztési folyamatot a gyógypedagógus irányítja, a kártyák tervezésében is vezető szerepet játszik, ugyanakkor a képek kiválasztásában és a gyakorlati alkalmazásban minden érintett – tanár, asszisztens, gyermek, szülő – aktívan részt vesz. A kivitelezés vagy laminálással történik, vagy lefűzős mappába, albumba való beillesztéssel.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A fenti szakmai információtartalom rendkívül sok ismeretet és ismeretforrást tartalmaz, azonban önmagában nem jelent alkalmazható tudást. Az eszközkészítés mindig adott oktatási körülmények között, adott gyermek adott feladatmegoldását kell segítse.

Az eszköztervezésnél az általános szakmai információtartalom egyes elemeinek felhasználása mellett kézműves technikák ismeretére, különböző eszközök beszerzésére is szükség van, de leginkább a gyógypedagógiai asszisztens empátiás készségére és kreativitására, amivel az adott gyermek számára meg tudja találni az optimális megoldást. Ez utóbbi készségek fejlesztésére szolgálnak a tananyagban elhelyezett feladatok, saját élményt nyújtó gyakorlatok. Ezeket lehetőség szerint az adott tartalom tanulásakor érdemes elvégezni, ezért is szerepelnek rögtön a tartalomelem kifejtése után.

A saját élmények akkor válhatnak jól használható tapasztalati bázissá, ha saját megfigyelésünket és egymás tevékenységének megfigyelését tudatosan értékeljük, elemezzük, így néven nevezve a nehézségeket és a megoldási stratégiákat. Ez után az elemzés után érdemes újra elolvasni az adott tananyagegységet, mert így mód nyílik a saját tapasztalatokkal való összevetésre és az ismeretek hatékony rögzítésére.

A hivatkozott forrásmunkák, így az Akadálymentesítési segédlet, az MKM rendelet, az Egyszerűen érthetően Útmutató illetve a Braille-abc megtanulása nem követelmény ebben a modulban, azonban elérhetőségüket jó megőrizni, hogy konkrét feladathelyzetben megtalálhatóak legyenek a szükséges információk.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

8. feladat

Az 1. feladatban szereplő szöveges feladatot alakítsa át külön-külön valamennyi részletezett egyéni sajátosságnak megfelelő formátumúra! Szükség szerint dolgozzon külön lapon is!

9. feladat

Készítsen (majdnem) mindenki számára használható "Ki nevet a végén" c. társasjátékot akár bolti játék átalakításával, akár önállóan! Ne felejtkezzen el a dobókockáról! Ellenőrizze munkáját saját élményű tapasztalattal: játsszon szemtakaróval, szimulációs szemüveggel és úgy, hogy csak balkeze mutató- és kisujját használhatja!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Gyengénlátók: nem látják, nem tudnak ilyen kis számokat írni

Vakok: nem látják

Értelmi fogyatékosok, dyslexiások, hallássérültek, figyelemzavarosok: nem értik meg

Mozgássérültek: lehet, hogy nem tudják a könyvet megfelelően kezelni, esetleg nem tudnak ilyen apró számokat írni

2. feladat

1. : gyakorlatilag senki nem tudja használni

2.: vakok nem tudják használni

3.: vakok és mozgássérültek nem tudják használni

4.: gyengénlátók, vakok és figyelemzavarosok nem tudják használni

3. feladat

Példák a megoldásra:

- Biztonság: borulékony bútorok, kiálló akadályok kerülése...
- Elérhetőség: minden szükséges eszköz karnyújtásnyira, a munkahely könnyen megközelíthető az ajtótól...
- Jól láthatóság (illetve tapinthatóság): a tábla megfelelő közelségben van, a fogason a jel domború és kontrasztos...
- Átláthatóság, tájékozási támpontok: egyértelmű határok, a padok sorokba rendezve...
- Állandóság, rend: mindennek következetes, állandó helye van...

4. feladat

A gyengénlátók segédeszközzel ugyan, de látó olvasás útján tanulnak és szereznek ismereteket. A szimulátor-szemüveg akkor jó, ha a 14-es betűméret nehézségekkel, de olvasható.

5. feladat

Tapasztalatokat a tapintás, a megváltozott téri tájékozódás, a nem várt problémahelyzetek minősége, a környezetről szerzett információk, és a társak visszajelzéseinek észlelése terén gyűjthet.

6. feladat

Egy lehetséges megoldást talál a honlapon.

7. feladat

Tapasztalatokat gyűjthet, sok nem várt problémával találkozhat, amikre jórészt sikerül önállóan megoldást is találni.

8. feladat

Gyengénlátók számára:

Egy csoportos társasutazáson résztvevők közül mindössze négyen érkeztek pontos időben vissza a szabad program végeztével a kijelölt helyre, mert 3 résztvevő eltévedt és az Amfiteátrumban kötött ki, kétszer ennyien vásárlás közben elszámították magukat és ezért nem tartották be a megbeszélit időt, további 4 fő pedig egy műszaki hibás liftben rekedt. Hány résztvevője volt a kirándulásnak?
_ + _ + _ + _ = _

8. ábra

Vakok számára: Lediktálható a tanuló számára a feladat, így ők maguk írják le Braille-írással.

Alacsony nyelvi kompetenciával vagy figyelemzavarral egy lehetséges megoldás:

Egy kiránduláson szabad program volt. Utána mindenkinek vissza kellett menni a buszhoz. Csak négy ember ért oda, a többi elkésett: 3 ember eltévedt és máshová ment, kétszer ennyi ember vásárolt és nem figyelte az órát, négyen pedig beragadtak egy liftbe, mert elromlott. Hányan voltak összesen?

_ + _ + _ + _ = _

Mozgássérült számára: szükséges lehet kifénymásolni a könyvből, és szükség lehet nagyobb helyre a megoldás számára.

9. feladat

Lehetséges megoldások:

9. ábra

10. ábra

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

A nevelési–oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet

www.fszk.hu/.../Segedlet_a_komplex_akadalymentesites_megvalositasahoz.pdf (2010. július 26.)

www.hu.wikipedia.org (2010. július 26.)

www.infoalap.hu (2010. július 26.)

www.moodle.disabilityknowledge.org (2010. július 27.)

Egyszerűen, érthetően Útmutató könnyen érthető tájékoztatók készítéséhez
szerkesztette: Csató Zsuzsa – 2002

www.borsodijeltolmacs.hu (2010. július 27.)

AJÁNLOTT IRODALOM

<http://www.bliss.org.hu/aak.htm>

A(z) 1284-06 modul 026-os szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 140 01 0000 00 00	Gyógypedagógiai asszisztens
52 140 01 0000 00 00	Pedagógiai asszisztens

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

15 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató